

L'Arquitectura de la Justícia: Introducció al Dret Processal

Fonaments, Principis i Organització del Poder Judicial

Concepte Clau: La Jurisdicció
com a Potestat i Funció de l'Estat

Què és la Jurisdicció? El Poder de Jutjar

“La potestat de jutjar i de fer executar el que s’ha jutjat. (Art. 117.3 CE)”

Legislatiu

Crea normes generals i abstractes.

Innova l'ordenament jurídic.

Executiu (Administració)

Persegueix interessos propis (el bé comú).

Subjecte a jerarquia administrativa.

Jurisdiccional

Aplica el dret al cas concret. Actua amb desinterès objectiu. Tutela drets aliens.

*Desinterès Objectiu: El tribunal no és part interessada, a diferència de l'Administració.

De la Força a la Paraula: Evolució Històrica

Autotutela

Justícia privada. Llei del més fort. Risc de desproporció ('Ull per ull').

Autocomposició

Acord de voluntats. Negociació i mediació entre les parts.

Heterocomposició (Jurisdicció)

Un tercer imparcial (l'Estat) resol el conflicte i imposa la solució.

La civilització suposa l'abolició de la justícia privada i el monopoli estatal de la violència legítima.

Els Quatre Pilars Constitucionals

1. Monopoli Estatal

L'Estat monopolitza la justícia. Prohibició de jurisdiccions privades.

2. Exclusivitat

Només jutges i tribunals poden jutjar (sentit positiu). Els jutges no poden fer altra cosa que jutjar (sentit negatiu).

3. Unitat Jurisdiccional

Un únic cos de jutges per a tot l'Estat (Art 117.5 CE). Prohibició de tribunals d'excepció.

4. Jutge Predeterminat

El tribunal ha d'estar designat per una norma anterior al fet. Evita l'arbitrarietat.

Unitat Jurisdiccional i l'Estat de les Autonomies

Administració de Justícia
(Sentit Estricte):
Competència exclusiva de
l'Estat (Jutjar).

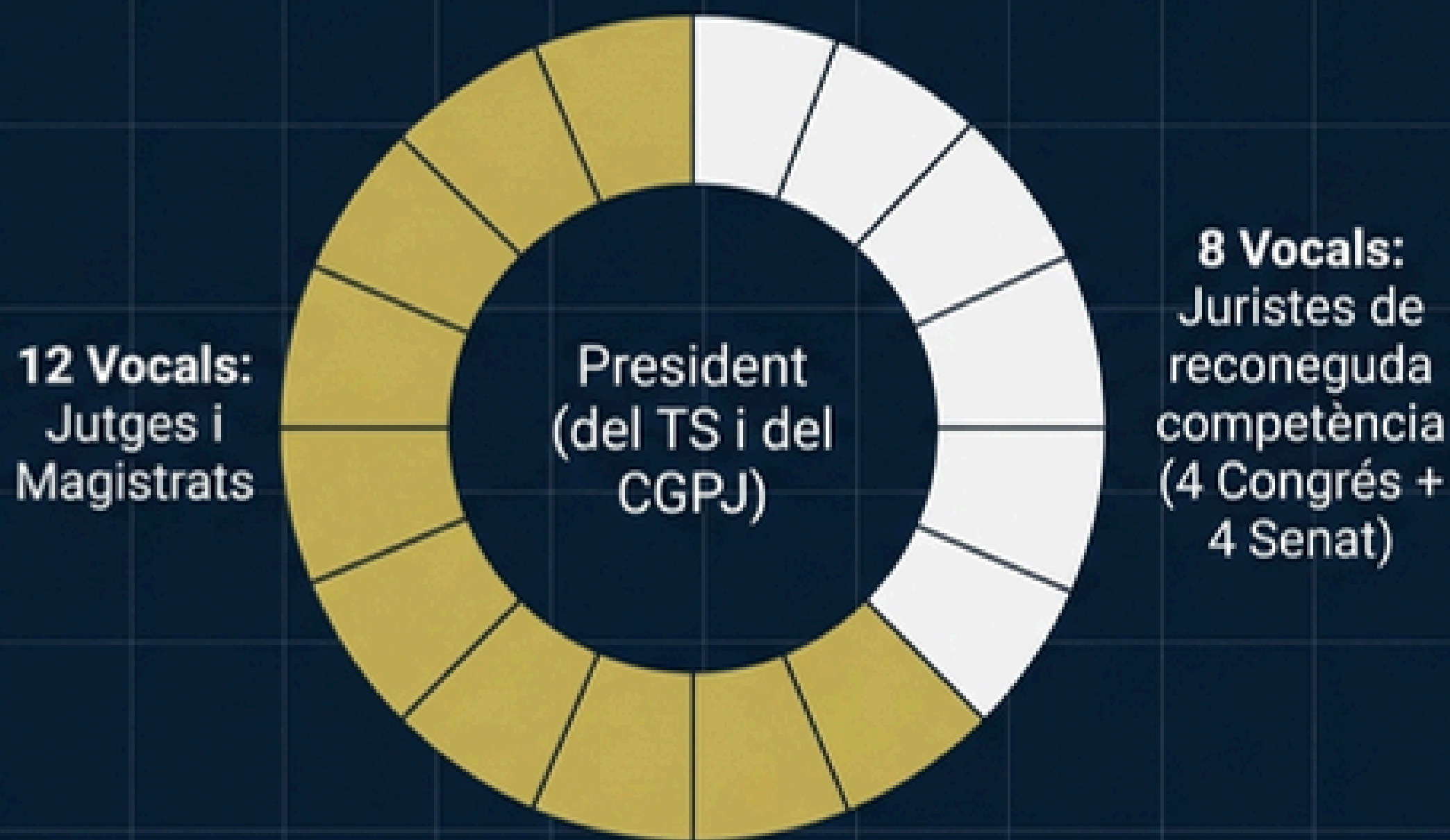
Administració de
l'Administració de Justícia:
Competència compartida
(Gestió de recursos).

Les Comunitats Autònomes assumeixen competències sobre mitjans materials i personal no judicial easí si el seu Estatut ho preveu.

El Govern dels Jutges: Consell General del Poder Judicial (CGPJ)

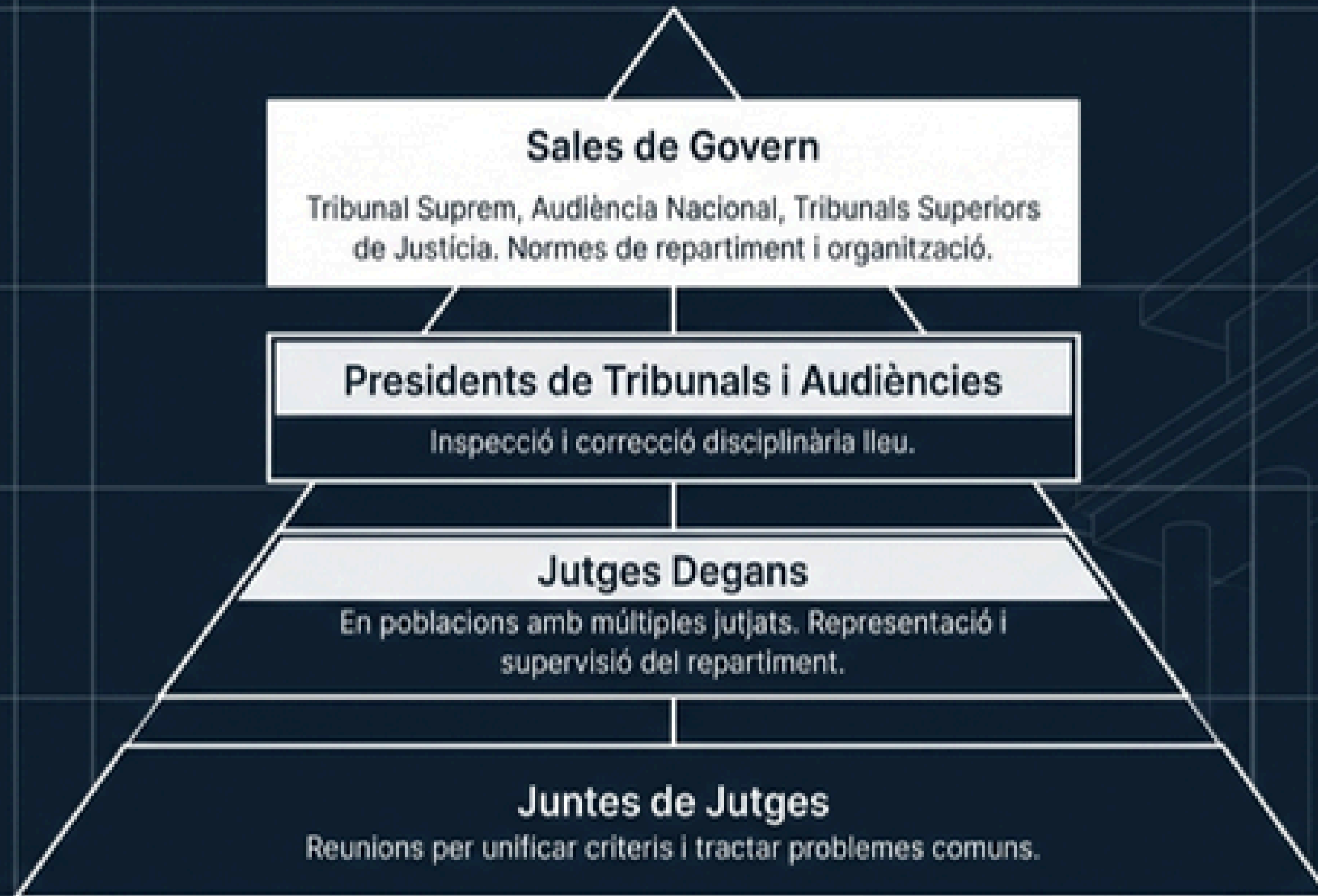
Garantia d'Independència davant l'Executiu

Funcions Clau

- Nomenaments (TS, TC)
- Ascensos i Règim Disciplinari
- Inspecció de Tribunals
- NO fan lleis, gestionen la carrera judicial.

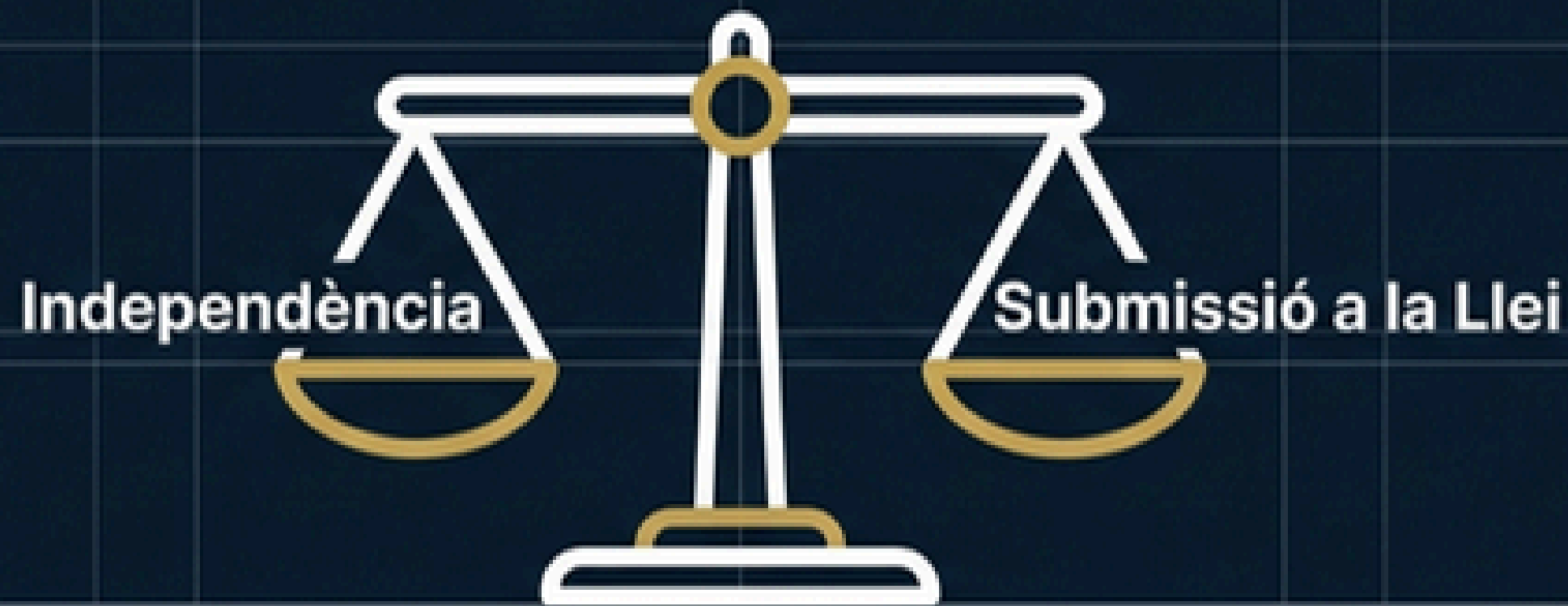
Òrgans de Govern Intern

Aquests òrgans gestionen l'eficiència, no dicten com s'ha de sentenciar.

L'Estatut del Jutge: Independència i Submissió

Independent perquè està sotmès a la Llei;
Sotmès a la Llei perquè és Independent.

Independència

Absència de jerarquia. Cap ordre superior en la decisió.

Inamovibilitat

Garantia contra pressions. No poden ser separats, suspesos ni jubilats excepte per causa legal (Art 117.2 CE).

Apoliticisme

Prohibició de pertànyer a partits polítics o sindicats en actiu.

La Garantia d'Imparcialitat

Tipus d'Imparcialitat

- Subjectiva: No tenir relació personal amb les parts (amistat, enemistat).
- Objectiva: No haver tingut contacte previ amb l'objecte del procés (ex: instrucció).

Mecanismes de Protecció

Abstenció

El jutge es retira voluntàriament en detectar una causa (Art. 219 LOPJ).

Recusació

Les parts sol·liciten que el jutge es retiri si aquest no s'absté.

Responsabilitat: El Preu de la Independència

Responsabilitat Penal

- Per delictes comesos en l'exercici del càrrec.
- Exemples: Prevaricació, suborn.

Responsabilitat Disciplinària

- Infraccions internes de govern.
- Controlada pel CGPJ.
- Faltes: Molt greus, Greus, Lleus.

Responsabilitat Patrimonial (Estat)

- L'Estat respon per error judicial o funcionament anormal.
- El jutge només respon davant l'Estat en cas de dol o culpa greu.

Els Quatre Ordres Jurisdiccionals

1. Civil

Dret privat (Civil + Mercantil).
Vis Atractiva: coneix de tot el no assignat a altres ordres.

2. Penal

Causes criminals.
Monopoli de la imposició de penes.

3. Contenciós-Administratiu

Control de l'Administració Pública i responsabilitat patrimonial.

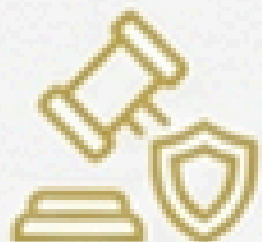
4. Social

Dret del treball, conflictes col·lectius i Seguretat Social.

L'Estructura Piramidal dels Tribunals

Òrgans Especialitzats (Per Matèria)

Jutjats de Violència sobre la Dona

Competències híbrides (Penal + Civil) per protecció integral.

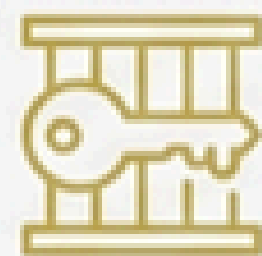
Jutjats de Menors

Responsabilitat penal de menors (14-18 anys).

Jutjats del Mercantil

Dret concursal, propietat intel·lectual, societats.

Jutjats de Vigilància Penitenciària

Control de l'execució de penes i drets dels reclusos.

Conflictes de Jurisdicció i Competència

L'Acció: El Dret a la Justícia

Art. 24 CE: Tutela Judicial Efectiva

- ✓ Dret d'accés als tribunals.
- ✓ Dret a una resolució fundada en dret.
- ✓ Dret a l'execució de la sentència.

Jurisdicció + Acció = Procés
(Poder) (Dret Ciutadà) (Instrument de Justícia)